

WWW.FKACO.ir

صنعت گاو شیری پاکستان

شرکت کشت و دامداری فکا

SIMIN KHORSANDI
FKACO
AUGUST 2018

پاکستان یکی از ۱۰ کشور برتر تولید کننده شیر خام در جهان

پاکستان سومین کشور تولید کننده شیر خام در جهان است. مقدار کل تولید شیر خام کشور ۴۵/۸۴ میلیون تن است. در حال حاضر در حدود ۵۶/۳ درصد از ارزش افزوده بخش کشاورزی و ۱۱/۳ درصد از تولید ناخالص داخلی (GDP)^۱ کشور مربوط به بخش دامپروری است. بیش از ۳۵ میلیارد روپیه ارز خارجی سالانه توسط بخش دامپروری بدست می آید. خصوصیات صنعت گاویشیری پاکستان همانند اغلب کشورهای در حال توسعه است که شامل گله-های کوچک [در حدود ۷۰ درصد از گاوداری های پاکستان در اندازه کوچک (کمتر از ۵۰ راس) و متوسط (۵۰ تا ۱۰۰ راس) است]، پتانسیل ژنتیکی نامناسب حیوانات برای تولید شیر، مسیرهای بازاریابی و فروش محدود، کمبود نیروی متخصص و فنی در صنعت، تنش های محیطی بالا، تولید مثل نامناسب و عدم سلامت پستان، اقدامات مدیریتی ضعیف، کمبود خوراک تجاری و استفاده کمتر از جایگزین های شیر می باشد. صنعت گاویشیری پاکستان نیاز به یک حمایت جدی و هماهنگی همه جانبه دارد که تولید شیر گاوها افزایش یافته و صنعت را به یک کسب و کار سوده تبدیل کند.

جدول ۱. وضعیت کلی صنعت گاو شیری پاکستان از سال ۱۹۹۶ تا ۲۰۱۶

	1996	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2015	2016	Annual change		
												'06-'11	'11-'16	
Milk production (cows' and buffalos')														
Production (mill t ECM)	17.74	23.38	25.00	25.72	29.06	34.58	39.27	42.56	44.51	45.30	45.84		7.4%	2.0%
Cows and buffalos (in 1,000's)	13,064	14,761	15,416	16,495	18,903	21,011	22,070	22,855	24,112	22,980	21,578		3.6%	-0.9%
Milk yield (t / cow / year)	1.4	1.6	1.6	1.6	1.5	1.6	1.8	1.9	1.8	2.0	2.1		4.2%	2.7%
Farm structure														
No. of dairy farms (in 1,000's)	11,252	10,119	9,553	8,986	8,420	7,894	7,399	7,203	7,142	7,065	6,984		-2.9%	-0.8%
Average farm size (cows / farm)	1.2	1.5	1.6	1.8	2.2	2.7	3.0	3.2	3.4	3.3	3.1		7.1%	0.0%
Prices in national currency														
Milk : feed price ratio	0.8	0.7	0.7	0.9	0.8	0.9	0.9	1.1	1.0	1.1	1.2		5.8%	2.5%
Cull cow (PKR / kg live weight)	21	26	28	31	45	60	95	120	125	135	130		19.6%	3.4%
Land - buy (1,000 PKR / ha)	371	542	656	729	851	1,112	1,853	2,842	3,707	3,833	3,782		20.6%	11.7%
Devaluation of PKR vs USD	142%	61%	40%	45%	44%	23%	1%	-7%	-15%	-16%	-18%		-8.8%	-3.6%

¹ Gross domestic product

تولید شیر

سرانه تولید شیر به ازای هر نفر به طور میانگین، حدود ۲۳۰ کیلوگرم است که دو برابر هند و تقریباً ۷۰ درصد سرانه تولید شیر ایالات متحده آمریکا است. در حال حاضر، ۱/۱ میلیارد روپیه توسط پاکستان برای واردات شیر خشک مصرف می شود که بار سنگینی بر اقتصاد ملی کشور است. افزایش تقاضای شیر سالانه ۱۵ درصد است، اما نرخ رشد سالانه تولید، فقط ۵ درصد است که موضوع بسیار مهمی بوده و نگرانی هایی را به همراه داشته است.

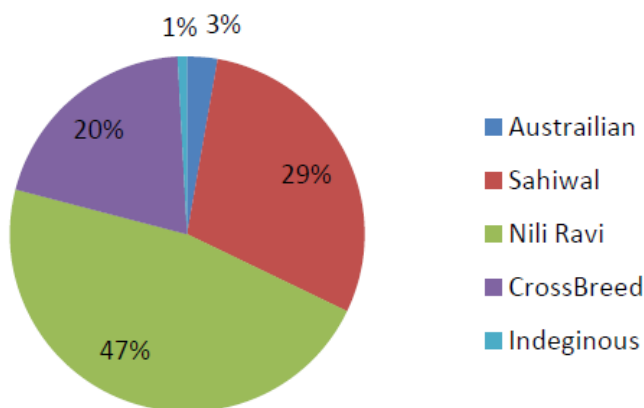
اخیراً سرانه تولید شیر در سرتاسر پاکستان افزایش یافته است، اما این افزایش به دلیل افزایش تولید شیر به ازای یک راس دام نیست بلکه به دلیل افزایش تعداد گاو شیری است. بطوریکه مجموع تعداد گاو و گاو میش از سال ۱۱۹۶ تا ۲۰۱۶ از ۱۳ میلیون راس به ۲۱/۵ میلیون راس افزایش یافته است ولی میانگین تولید شیر به ازای هر راس دام از ۱/۴ تن به ۲/۱ تن در سال افزایش یافته است.

متأسفانه پاکستان حتی با داشتن تعداد بیشتری از دام های شیری باز هم با کمبود لبنیات مواجه است. دامداران به دلیل سیستم حمل و نقل ضعیف و نژادهای نامناسب سود کمی دارند و به دلیل درآمد اندک قادر به تامین سیستم خوراک دهی و مدیریت مناسب نیستند. در نتیجه یک حیوان شیر کمتری تولید می کند که بر کل اقتصاد کشور تاثیر می گذارد. مشکل اصلی دامداری در پاکستان، تولید شیر کم از نژادهای پاکستانی و نیز دسترسی ضعیف به مواد مغذی هم از نظر کیفیت و هم کمیت است. با افزایش مقدار و کیفیت خوراک، تولید حیوانات می تواند تا ۵۰ درصد با همین پایه ژنتیکی افزایش یابد.

نژاد

انتخاب نژاد نقش بسیار مهمی در تولید شیر و در نهایت افزایش سود دامداری دارد. بیشتر دامداران پاکستانی انواع مختلفی از نژادها را پرورش می دهند. نحوه توزیع نژاد به این صورت است که ۴۷ درصد گاو میش نژاد **Nili Ravi**، ۲۹ درصد گاو نژاد **Sahiwal** و ۲۰ درصد گاوهای نژاد آمیخته پرورش داده می شوند. گاو میش نژاد **Nili Ravi** به علت بهره وری پایین محبوب نیستند زیرا میانگین بهره وری آنها نسبت به گاوهای **Sahiwal** و گاوهای نژاد آمیخته بسیار پایین است. فراوانی گاو میش نژاد **Nili Ravi** به علت غلظت شیر آن است که بسیار مورد پسند مردم در پاکستان است و بنابراین قیمت شیر گاو میش نسبت به شیر گاو بیشتر است. دلیل دیگر پرورش گاو میش، سازگاری آنها با شرایط آب و هوایی پاکستان است. گاوهای **Sahiwal** نیز با شرایط آب و هوایی پاکستان سازگار هستند، زیرا آنها گاو بومی بوده و با شرایط دامداری های پاکستان به خوبی سازگاری دارند.

Types of Breeds

سیستم تغذیه

سیستم تغذیه تأثیر قابل توجهی بر تولید شیر و سلامت حیوانات دارد. سیستم تغذیه گاو داری های شیری پاکستان به چهار دسته کلی تقسیم می شود: ۱. استفاده از علوفه تازه و خشک (۳۳ درصد از دامداری ها)، ۲. استفاده از کنسانتره و علوفه خشک (۱ درصد)، ۳. استفاده از علوفه خشک و مرتع (۱۴ درصد) و ۴. استفاده از علوفه تازه، علوفه خشک و کنسانتره (۵۲ درصد). اغلب دامداری های کوچک از سیستم علوفه خشک و مرتع استفاده می کنند مدیریت دامداری های بیش از ۲۰ راس در شرایط مرتع آسان نیست.

توزیع نحوه فروش شیر و قیمت شیر

عمدتاً سه نوع مختلف از خریداران شیر در بازار وجود دارد که شامل:

۱. ۲۷ درصد از حجم شیر دریافتی دامداران از زنجیره واسطه، فروشگاه و نماینده فروش به دست مصرف کنندگان می‌رسد.

۲. ۴۵ درصد از حجم شیر به طور مستقیم از تولید کننده به دست مصرف کننده می‌رسد.

۳. ۲۸ درصد از شیر به کارخانجات لبنی فروخته می‌شود.

دامداران تمایلی به فروختن شیر خود به کارخانجات لبنی ندارند؛ زیرا میانگین قیمت خرید کارخانجات لبنی نسبت به زمانیکه شیر را به واسطه یا مستقیم به مصرف کننده می‌فروشند کمتر است. آمارها نشان می‌دهد که قیمت شیر در پاکستان بسیار ناچیز و پایین تر از سایر نقاط جهان به ویژه اروپا و امریکا است در حالی که قیمت شیر نزدیک به قیمت کشورهای آسیایی به ویژه هند و سریلانکا است. علاوه بر این، فروش مستقیم در اروپا و امریکا محدود است، در حالی که در کشورهای در حال توسعه مثل پاکستان به دلیل توسعه کمتر ساختار کارآفرینی در بخش لبنیات، شیر بیشتر به طور مستقیم به مشتریان فروخته می‌شود.

مشکلات و محدودیت های صنعت گاوشیری پاکستان

۱. عدم دسترسی مناسب به اقلام خوراکی با کیفیت
۲. محدودیت مراتع
۳. مشکلات مربوط به سلامت حیوانات
۴. مشکلات مربوط به بازاریابی و فروش
۵. نبود امکانات کافی به منظور ایجاد ارزش افزوده در صنعت گاوشیری و لبنیات
۶. مسایل مربوط به گاوداری های حومه شهرها
۷. محدودیت های سازمانی
۸. تهدیدهای بالقوه در بحث نژادهای گاوشیری
۹. خدمات پشتیبانی ناکافی

۱۰. تولید کم گاوهای شیری
۱۱. عملکرد ضعیف خدمات دامداری
۱۲. توسعه ضعیف صنعت لبنیات
۱۳. نبود قانون
۱۴. مشکلات محیطی با دلیل افزایش جمعیت دامی

منابع

FAO

Pakistan Economic Survey

Government of Pakistan

Current Status of Dairy Industry in Five districts of Punjab, Pakistan

Current Issues and Future Prospects of Dairy Sector in Pakistan